

150 éve hunyt el a vakírás feltalálója, Louis Braille

▶ (1809. január 4. – 1852. január 6.)

Szöveg: **Karkó Ádám**

Louis Braille 1809. január 4-én született a Párizshoz közel eső Coupvray városában. Négy testvér közül ő volt a legfiatalabb. Braille nem vakként jött a világra, hároméves koráig látott, egy baleset következtében azonban elvesztette szeme világát: amikor édesapja műhelyében játszott, egy éles szerszámmal megsebezte a szemét, a seb pedig elfertőződött, aminek a következménye az lett, hogy Braille megvakult.

A története talán annyira nem egyedi abból a szempontból, hogy ő is olyan iskolába járt később, ahol egészséges, látó gyerekek vették körül. Hallás útján tanult meg tanulni, melynek eredménye lett, hogy tízéves korában ösztöndíjat kapott a Párizsi Vakok Intézetétől. Viszont ez az intézmény sem hozta meg a várt elképzeléseket, ugyanis az ott dolgozó tanárok, ahelyett, hogy bárminemű segítséget nyújtottak volna a vak diákok számára, továbbra is a beszédet használták az egyetlen kommunikációs lehetőségként.

Amikor Loius Braille 12 éves volt, egy *Charles Barbier* (1767–1841) nevű katona látogatott el az iskolába – Napóleon seregének nyugalmazott tüzértisztje –, aki nagyon érdekesen számolt be arról, hogy az éjszakában őrködő katonák, ahelyett, hogy beszélgetnének egymással, tapintható titkosírással tájékoztatták egymást a fontos információkról. A vak gyermekeknek úgy nevezte meg, hogy ez az „éjszakai írás”. Az írás 12 domború pontból állt. Egyébként Barbier a továbbiakban még számos gyorsírási és alternatív írásmód feltalálójaként is ismertté vált, a legnagyobb eredménye azonban a Braille-írás alapjainak lefektetése volt. A katonák nehezen tudták elsajátítani ezt az írásmódot és információátadó eszközt, a vak fiatalember azonban nagyon gyorsan képes volt rájönni a technikájára.

Loius Braille a tizenkét pontot lecsökkentette hatra, amivel lehetővé tette, hogy egyetlen érintéssel is megállapítson egy adott karaktert. Ezt a technikát követve a fiú továbbfejlesztette az írásmódot, és három évvel később, 15 éves korában többnyire elkészült. Louis Braille 17 éves korától kezdve mint tanár dolgozott a Párizsi Vakok Intézetében. Mialatt pedagógusi pályáját egyengette, időközben elkészült az első Braille-könyvvel is, amelyet 1829-ben adott ki. Ebben beszámolt arról is, hogyan képes olvasni és írni a Braille-módszer segítségével.

Louis Braille

A kód fejlesztésével viszont továbbra sem állt le, ugyanis 1837-ben újabb szimbólumokkal bővítette a Braille-írást, hogy – főként a matematika és a zene terén – segítse a látáskárosultakat. A diákok szerették Braille munkáját, a tanárkollégáknak azonban időbe telt, mire elfogadták az újszerű oktatási módszert. Louis Braille a nagy-britanniai *Royal Institution*-ben is tanított, ám írását ott csak halála után kezdték el tanítani. 1868-ban, amikor a brit származású *Royal National Institute of Blind People* jótékonyági szervezet tagjai hírét vitték Louis Braille munkásságának, világszerte terjedni kezdett a Braille-írás. Manapság az egész világon ismert már, és a modern technológiával még tovább tudták fejleszteni Braille művét, amellyel segíthetik a vakok és a látássérültek önálló tájékozódását a világban.

Az igazán sokszínű életet élt pedagógus, feltaláló 40 év után romló egészségügyi állapotára való tekintettel abbahagyta a tanítást, és visszavonult, azonban két nappal 43. születésnapja után, 1852. január 6-án meghalt tuberkulózisban. A párizsi Pantheonban helyezték örök nyugalomra. Méltatói szerint hátrahagyta a vakok számára a kulcsot, amellyel beléphetnek az egyetlen tudomány és a világ megismerésébe.

Felhasznált források:

<https://www.britannica.com/biography/Louis-Braille>

<https://www.nbp.org/ic/nbp/about/aboutbraille/whoislois.html>